

Brandbrief gebrek aan welzijn in het onderwijs

Geachte minister, staatssecretaris en leden van de Tweede Kamer,

Met belangstelling hebben wij uw brief *Welzijn en onderwijs* van 28 mei 2026 gelezen. Het is positief dat u het welzijn van jongeren hoog op de agenda plaatst en erkent dat de zorgen over hun mentale gezondheid urgent blijven. Toch moeten wij toegeven teleurgesteld te zijn in uw reactie. Wij herkennen de oproep van de Onderwijsraad om welzijn breder te bekijken dan alleen als zorgvraag. Maar wij missen in uw reactie de moed om ook kritisch naar de structuur van het onderwijs zelf te kijken.

U stelt terecht dat scholen niet alle maatschappelijke problemen kunnen oplossen en dat het onderwijs niet moet worden overvraagd. Tegelijkertijd ervaren wij dagelijks dat juist binnen scholen en instellingen de gevolgen van mentale druk zichtbaar worden. Wij zien leerlingen en studenten die wakker liggen van toetsen, cijfers en verwachtingen. Leerlingen en studenten die voortdurend het gevoel hebben dat zij moeten presteren, excelleren en hun toekomst veilig moeten stellen. Leerlingen en studenten die bang zijn om te falen omdat één verkeerde keuze grote gevolgen kan hebben voor hun kansen. Mentale druk is geen uitzondering meer, maar een vast onderdeel van je schoolloopbaan. En dit terwijl je schoolloopbaan iets moet zijn waar je van leert, waar je de ruimte en vrijheid hebt om je te ontwikkelen en erachter te komen wat je leuk vindt.

Het verbaast ons dat het welzijn van leerlingen en studenten wordt gebruikt om het vervolgens over de basisvaardigheden te hebben. U stelt dat wanneer de basisvaardigheden beter op orde zijn, ook het welzijn zal verbeteren. Maar het geldt eerder andersom: zonder een omgeving waarin leerlingen en studenten de ruimte voelen om fouten te kunnen maken, te leren van deze fouten en te ontdekken waar ze goed in zijn, zullen de basisvaardigheden achter blijven. Een focus op weerbaarheid ontkent structurele problemen in het onderwijs en spreekt van handelingsverlegenheid.

In de brief benoemt u ons als jongerenorganisaties en erkent u dat wij ons zorgen maken om het mentale welzijn van leerlingen en studenten. U geeft aan graag met ons in gesprek te blijven, daar houden we u graag aan. Want wij weigeren te accepteren dat de verantwoordelijkheid steeds opnieuw wordt neergelegd bij jongeren zelf. Mentale druk is niet uitsluitend het probleem van individuele leerlingen. Het is het gevolg van maatschappelijke en onderwijskundige keuzes. Keuzes die verwachtingen verhogen en prestaties centraal stellen in plaats van het leerproces.

Daarom doen wij een dringende oproep om niet alleen te investeren in weerbaarheid, maar vooral de oorzaken van de druk aan te pakken. Jongeren hebben recht op een onderwijsomgeving waarin zij kunnen leren, groeien en fouten maken zonder voortdurend het gevoel te hebben dat hun toekomst op het spel staat.

Onderstaande oplossingen zouden al een goede eerste stap zijn, om leerlingen en studenten écht te helpen:

- Zet in op brede brugklassen en brede scholen, zodat leerlingen weer van elkaar kunnen leren en langer de tijd krijgen zicht te ontwikkelen;
- Flexibiliseer de centrale examens;
- Verruim de inspectiekaders, verminder de focus op toetsen;
- Schaf het bindend studieadvies af;
- Geef jongeren financiële stabiliteit: zet je als kabinet in voor een goede beurs voor hbo en wo;
- Leer van wat werkt: zet in op doelmatige monitoring van welzijnsinitiatieven in het onderwijs;
- Stel landelijke afspraken over leerlingen en studentenwelzijn op waarbij er een vaste plek is voor welzijn in het curriculum.

Wij nodigen u uit om écht met ons in gesprek te gaan over wat wij nodig achten voor het onderwijssysteem.

Vriendelijke groet,

I N T E R S T E D E L I J K
S T U D E N T E N O V E R L E G